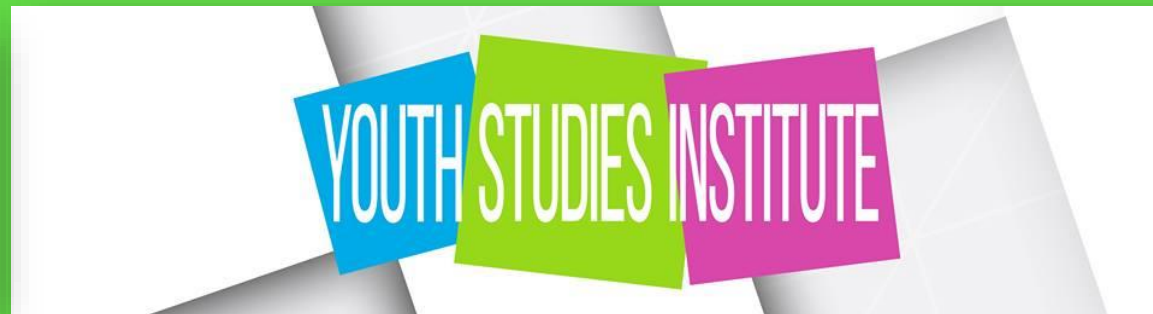
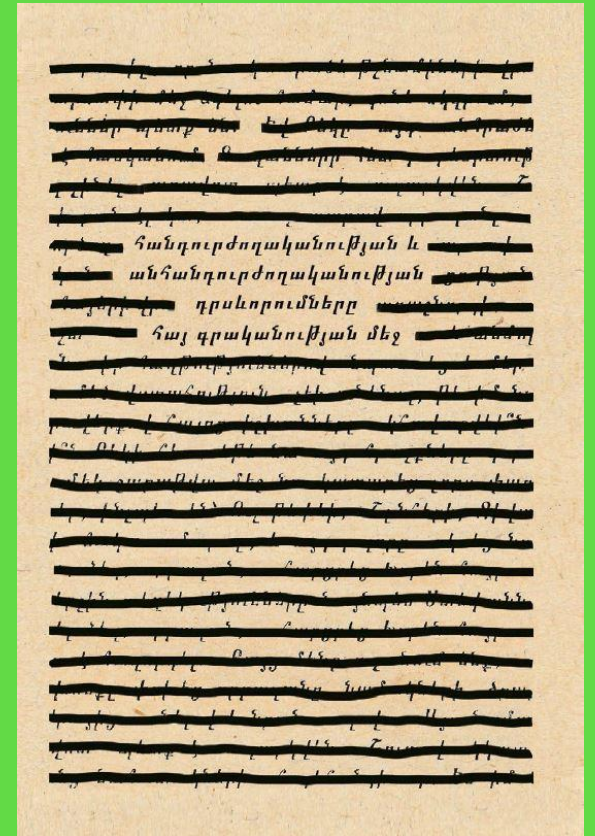

(ան)հանդուրժողականության ճանապարհին

ինչ է (ան)հանդուրժողականությունը և ինչպես է
դրսևորվում մեր գրական մշակույթում
գեկուցող՝ Լիլիթ Ավդալյան

Մթենֆորդի փիլիսոփայական հանրագիտարանի սահմանումը

Հանդուրժվող հավատալիքները
և պրակտիկաները համարվեն
վիճելի և նշանակալի կերպով
սխալ կամ *վատ*:

Առկա է առարկության
բաղադրիչ

Առարկության բաղադրիչը պետք է հավասարակշռված լինի **ընդունելիության** (*acceptance*) բաղադրիչի հետ:

Պրակտիկաները և հավատալիքները սխալ են, սակայն **ոչ** անտանելի կամ չհանդուրժվող սխալ:

Գործ ունենք **ԱՆհանդուրժողականության** հետ, եթե առկա են «*մերժման*» (rejection) պատճառներ, որոնք ավելի ուժեղ են ընդունելիության պատճառներից:

Կոչենք սա
մերժման
(*rejection*)
բաղադրիչ:

Ի վերջո, մենք կարող ենք խոսել հանդուրժողականության մասին միայն այն դեպքում, երբ այն դրսևորվում է *կամավոր* և *ոչ պարտադրված* կերպով:

Հակառակ դեպքում խոսքը «*տանջվելու*» կամ «*զսպվածության*» մասին է այնպիսի հարցերում, որոնք մարդը ժխտում է, սակայն որոնց դեմ նա անուժ/անկարող է:

Արմատական վերլուծություն՝ ըստ բառարանների

հ+ան+դուրժ+ել

«հ»՝	գրաբարյան «յ» նախածանց
«ան»՝	ժխտական նախածանց
«ող»՝	գոյականակերտ ածանց
«դուրժ»՝	ժխտող, հրաժարվող

Այսինքն՝ առանց դատապարտելու, առանց վնասել ջանալու, առանց մերժելու:

Արմատական վերլուծություն՝ ըստ հեղինակի

հ+ան+դուր+ժ+ել

«հ»՝	գրաբարյան «յ» նախածանց
«ան»՝	ժխտական նախածանց
«ոդ»՝	գոյականակերտ ածանց
«դուր»՝	դուր գալ, հավանել իմաստով
«ժ»	աճական, ժխտական իմաստով
«ել»	բայակերտ ածանց

Կարծես թե «ան»-ը ջնջում է «դուրժ»-ի «ժ»-ն, որը թույլ չէր տալիս հավանել, ու այս պատճառով արդեն առաջ է գալիս դուր գալու, հավանելու մոտեցումը:

հանդուրժող ԱԿԱՆություն

Հանդուրժողականության եզրի մեջ - *ական* ածանցը հանդես է գալիս որպես ածականակերտ, որպես բնորոշող:

«Հանդուրժողություն» ասելով նկատի կունենայինք «հանդուրժելու» երևույթը:

Իսկ *հանդուրժողականությունը* արդեն հանդես է գալիս որպես անձի, խմբի կամ հասարակության բնութագիր՝ հանդուրժելու ունակություն:

Հայ նոր գրականություն

Հետազոտության ամփոփիչ արդյունքները

Երբ խմբային կամ սոցիետալ իրավիճակները ձեռնտու չեն անհատին, անմիջականորեն խանգարում են մեկի առօրյա կենսագործունեությանը, սեփական արժանապատվության զգացման կայացման-պահպանմանը, այնուամենայնիվ հայ ժողովուրդը հանդուրժել, դիմացել է ու դրանից իրավիճակն ավելի է սրվել: Այսինքն այստեղ իրականում գործունենք «զսպվածության», «դիմանալու» հետ, քան հանդուրժողականության:

Մյուս կողմից, սակայն, երևում է նաև միջավայրի անհանդուրժողականությունը անհատի՝ ընդհանուրից տարբերվելու, հայտարարված ու չգրված կանոններից շեղվելու նկատմամբ: Ու այս դեպքում ևս տուժում է անհատը:

Միջավայրի *անհանդուրժողականությունը* դրսևորվում է այն ժամանակ, երբ չկա սոցիալական միջավայրի կանոնների նկատմամբ դոմինանտ իրականություն, ու այդ ժամանակ անհատի կենսապայմանների ու գաղափարի կայացումը նմանվում է գոյության պայքարի, որտեղ հաղթում է ուժեղը:

Հայ նոր գրականություն

Հետազոտության ամփոփիչ արդյունքները

Հասարակությունում ու երկրում տիրող հարաբերությունների անառողջ մթնոլորտին դեմ դուրս եկած հեղինակների աշխատանքներն իրենցով անհանդուրժողականության պրակտիկաներ են, երբ հասարակության առավել կիրթ խավը տարբերում է առարկության բաղադրիչը և չունի դիմանալու համար դրական պատճառներ, որոնք կհավասարակշռեին բացասականին

Հետաքրքիր ու եզակի դեպք է «խաչագողերի» ենթամշակույթի բացահայտումը: Նրանք ծագել են հասարակական դժգոհությունից ու յուրովի հայելի եղել՝ հասարակության կարիքներն ու պոտենցիալը արտահայտելու համար, իրենց ստեղծած իրավիճակին կուտակված բացասականը վերադարձնելու համար:

Հայ նորագույն գրականություն Հետազոտության ամփոփիչ արդյունքները

Նորագույն գրականության ընտրված ստեղծագործություններում նկարագրված իրավիճակներում արդեն զգացվում են նախորդ ժամանակաշրջանի համեմատ սոցիալական միջավայրում դերերի փոփոխությունները:

Կանայք գումար են վաստակում, ինքնուրույն որոշում կայացնում, աշակերտներն ավելի պահանջկոտ են, սակայն մնում է հայ հասարակության սոցիալական միջավայրում՝ անհատին փոփոխություններից, նորություններից հետ պահող սոցիալական ճնշումը:

Եթե նախորդ ժամանակաշրջանում հեղինակների անհանդուրժողականությունը տիրող իրավիճակի նկատմամբ կոչ էր ու գաղափարախոսության տարր, ապա նորագույնում ցույց են տրվում արդեն չհանդուրժելու արդյունքները:

Այս ժամանակաշրջանում առաջ է գալիս հայ մարդու՝ կրթված, աշխատանք ունեցող, գումար վաստակող տեսակը, որն իր անհանդուրժողականությամբ առաջ է բերում կամ ազդարարում մոտեցող փոփոխությունները:

Եզրակացություն-վարկածներ

- Այն դեպքում, երբ բացակայում են սուբյեկտի շահերի ու իրավունքի պաշտպանության լեգիտիմ միջոցները, լծակները չեն գործում, մենք գործ են ունենում ոչ այնքան անհանդուրժողականության, որքան սեփական շահերի վրա հիմնվելով՝ սուբյեկտին ճնշելու, որևէ բան պարտադրելու հետ:
- Կարևոր է առանձնացնել անհանդուրժողականության պրակտիկան ճնշման պրակտիկաներից՝ համարելով, որ առաջինի դեպքում առարկման բաղադրիչը արժեքահենք է, երկրորդի դեպքում՝ նպատակահենք:
- Դիտարկված աշխատանքներում հանդուրժող-հանդուրժվող դիրքերը ներկայացվում են անհավասարաչափ կամ առհասարակ չեն ներկայացվում: Չեն ներկայացվում հավասար դիրքերում գտնվող առարկման օբյեկտ ունեցող սուբյեկտների դեպքեր:
- Երբ չհանդուրժողը գերիշխում է չհանդուրժվողի նկատմամբ, նկարագրվում է պատժի կամ կոմֆորմիզմի գաղափարը: Սակայն երբ անշահավետ դիրքում գտնվող սուբյեկտն է անահնդուրժող դառնում, առաջ են գալիս չհանդուրժելու արդյունքները, օրինակ՝ ընդվզման տեսքով: Երբ անշահավետ դիրքերում գտնվող սուբյեկտի անհանդուրժողականությունը ենթադրում է պայքարի կոչ, առաջ է գալիս «հույսի» ու փոփոխության գաղափարը, ինչը նմանվում է գաղափարախոսության:

Քննարկե՛նք

